

การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Development of Academic Network Management Model in Small Sized
Primary Schools of Primary Education Service Area Office,
Office of The Basic Education

¹ศักรินทร์ สมพิศนภา, ²จันทรศัม ภูติอริยวัฒน์ และ ³มารุต พัฒนาผล

¹Sakkarin Sompidnapa, ²Jantarat Phutiariyawat and ³Marut Patphol

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Thailand

Email: sakkarinseedsy@gmail.com

Received June 16, 2022; Revised August 14, 2022; Accepted August 29, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง จำนวน 334 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ฯ เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ซึ่งมืองค์ประกอบ 3 ส่วน ประกอบไปด้วย 1. สภาพปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาด

เล็กมี 5 ด้าน 2. รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวน 9 องค์ประกอบ 3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การบริหาร; เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

Abstract

This article aimed as follows: 1) to study problematic conditions and their components; 2) to develop and test the model of academic network management in small-sized primary schools under the Office of the Basic Education Commission; and 3) to estimate a model of academic network management in small-sized primary schools under the Office of the Basic Education Commission. This study employed mixed-method research. The qualitative research was an interview with seven experts selected by the purposive sampling method. In terms of the quantitative research, the sample group for the quantitative approach consisted of 334 directors and teachers in small-sized primary schools under the Office of the Basic Education Commission using a multi-stage random sampling method. The statistics used for analyzing the data were content analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis.

The results showed that the model of academic cooperation network management can be used to formulate guidelines for the preparation of a manual for the administration of academic cooperation networks for small primary schools of the Office of Primary Education Service Areas under the Office of the Education Commission, which consists of 3 parts: 1) There are five problems in small schools; 2) The model of academic network management in small-sized primary schools under the Office of the Basic Education Commission consisted of nine components; 3) To estimate the model of academic network management in small-sized primary schools under the Office of the Basic Education Commission. In general, suitability was at the highest level.

Keywords: Model Development; Management; Academic network management

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) ในการขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และนโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 ได้กำหนดจุดเน้นประจำปีงบประมาณ 2565 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยการส่งเสริมโครงการ 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ และการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้วิเคราะห์ข้อมูลแผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของเขตพื้นที่การศึกษา (ข้อมูล ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2562) มีโรงเรียนขนาดเล็กที่ครบถ้วนแล้วทั้งสิ้น 1,392 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนหลัก จำนวน 362 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมารวมจำนวน 863 โรงเรียน และเป็นทั้งโรงเรียนหลักและโรงเรียนมารวม จำนวน 167 โรงเรียน เป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน 390 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่อยู่ระหว่างรอเลิกสถานศึกษา จำนวน 206 โรงเรียน เป็นโรงเรียน Stand Alone จำนวน 3,100 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพิเศษ จำนวน 1,544 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้สถานศึกษาจำนวน 305 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนที่ยังไม่ได้ครบถ้วนจำนวน 9,203 โรงเรียน จากข้อมูลดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของคุณภาพการศึกษา จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กไว้ 5 ยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยได้กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และสภาพบริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ได้ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดและสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ภายใต้การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ยึดหลักและกรอบแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพ

เครือข่ายโรงเรียนมีความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการจัดองค์กรและเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ซึ่งเครือข่ายสถานศึกษาแต่ละเครือข่ายสถานศึกษาจะประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน มีการสนับสนุนให้เกิดพลังแห่งการช่วยเหลือกันภายใต้การบริหารเครือข่ายด้วยการใช้ความร่วมมือทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่าง

ทั่วถึงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูง ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยกำหนดเป็นเป้าหมายและยุทธศาสตร์เครือข่ายความร่วมมือ และยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Rodjinda et al., 2019) แต่อย่างไรก็ตามความพยายามของการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้แนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ในทางปฏิบัติพบว่า เครือข่ายบางเครือข่ายไม่สามารถปฏิบัติได้ตามเป้าหมายอันเนื่องมาจากประสบปัญหาในการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาหลายด้าน เช่น ขอบข่ายและภารกิจงานเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการไม่ชัดเจน บุคลากรยังขาดภาวะผู้นำ ผู้ประสานงานและสมาชิกเครือข่ายขาดความร่วมมือ ปัญหาด้านวัฒนธรรมองค์กรของแต่ละสถานศึกษามีการแข่งขันทักษะทางวิชาการทำให้เกิดการช่วยเหลือทางด้านวิชาการน้อย (Buarak, Boutngern & Chavalitthada, 2015)

บทความวิจัยนี้นำเสนอการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานทั้งในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาการพัฒนาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก นอกจากนี้งานวิจัยในครั้งนี้จะพัฒนารูปแบบและทดลองรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเข้าสู่การประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามรูปแบบของคู่มือที่จะนำไปใช้ในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและองค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบและทดลองรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

Welch & Tulbert (2000) ได้ทำการวิจัยและสรุปไว้ว่า องค์ประกอบของการจัดการความร่วมมือ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การประนีประนอมเพื่อให้เกิดการเคารพความคิดใหม่และการเปลี่ยนแปลง 2) การสื่อสาร ประกอบด้วย การฟัง การเสนอความคิด และความรู้สึก 3) การแก้ปัญหาที่มีการระบุความต้องการ ความจำเป็น การระดมสมองการปรับสิ่งที่ได้เพื่อใช้ในการสร้างแผนปฏิบัติการ และการประเมิน และ 4) การพัฒนาแผนปฏิบัติการและการประเมินการปฏิบัติการ

Peregoy & Kroder (2000) ได้ทำการศึกษาการพัฒนากลยุทธ์สำหรับเครือข่ายด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยดัลลัส ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า กลยุทธ์ในการพัฒนาเครือข่ายด้านการศึกษาที่มีปัจจัยหลายประการที่ช่วยทำให้เกิดประสิทธิภาพและเครือข่ายเกิดความเข้มแข็งคือ การเน้นการมีส่วนร่วมโดยเน้นเป้าหมายเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับโครงสร้างการบริหารเครือข่าย การให้การสนับสนุนด้านปัจจัยที่สิ่งอำนวยความสะดวกและอาคารสถานที่ การบริหารจัดการที่ท้าทาย โดยเฉพาะจุดแข็งของเครือข่ายจะมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ประสิทธิภาพการดำเนินงานของบุคลากรในเครือข่าย คุณสมบัติความเป็นมืออาชีพของบุคลากร ความเหมาะสมของแผนพัฒนา ตลอดจนวิธีการที่เข้าถึงผู้เรียนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เครือข่ายประสบความสำเร็จและถือว่าเป็นจุดแข็งได้แก่ เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต สื่อ อุปกรณ์ อาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการ

Sergiovanni (2001) ได้ให้ความหมาย การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือโดยผู้อื่น เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

Topping (2002) ได้กล่าวว่า ทักษะการทำงานในรูปเครือข่ายแบบร่วมมือเป็นทักษะการทำงานของผู้หน้าที่สำคัญประการหนึ่ง และสำหรับการทำงานในรูปเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพคือการทำงานในรูปทักษะ การให้กำลังใจระหว่างบุคคล และการเสริมสร้างกำลังใจระหว่างบุคคล (Empowering skills) โดยวิธีการใช้ข้อมูลข่าวสารร่วมกัน และส่งเสริมสนับสนุนร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

Spring (2012) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาต้องสร้างความเป็นเครือข่าย (Network) รวมพลัง (Power) และสร้างเทคโนโลยีทันสมัย (New technology) ด้านความสัมพันธ์ในเครือข่าย บุคลากรในสถานศึกษาที่รวมกันเป็นเครือข่ายต้องมีโอกาสได้มาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในโอกาสต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน

Konglaem & Nopparak (2016) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และการเป็นคนดี และการที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุ ครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการทำการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัย และอื่น ๆ

ความสำคัญของงานบริหารวิชาการ สรุปลได้ว่างานวิชาการเป็นการกระทำกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักการจัดโปรแกรมการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีอันจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยงานบริหารวิชาการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาและงานวิชาการมีความสำคัญเป็นอันดับแรกในความรับผิดชอบของผู้บริหาร

Somsagol (2016) ได้ให้ความหมายของ รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดที่แสดงถึงโครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยผ่านกระบวนการทดสอบอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความตรงและเชื่อถือได้แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

Sroykham (2018) ได้สรุปว่า เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาซึ่งทำให้สถานศึกษาใช้เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ รวมทั้งการระดมแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรเงินทุนและสถานที่หรือวัสดุอุปกรณ์

Teekaporn (2017) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายตามสภาพที่คาดหวัง ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมที่ทำร่วมกัน 2) ด้านการเปิดโอกาสให้สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วม 3) ด้านการติดต่อสื่อสารแบบมีส่วนร่วม 4) ด้านภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่ายโรงเรียน 5) ด้านบรรยากาศเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม 6) ด้านการใช้เทคโนโลยี 7) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย 8) ด้านองค์การเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม และ 9) การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย

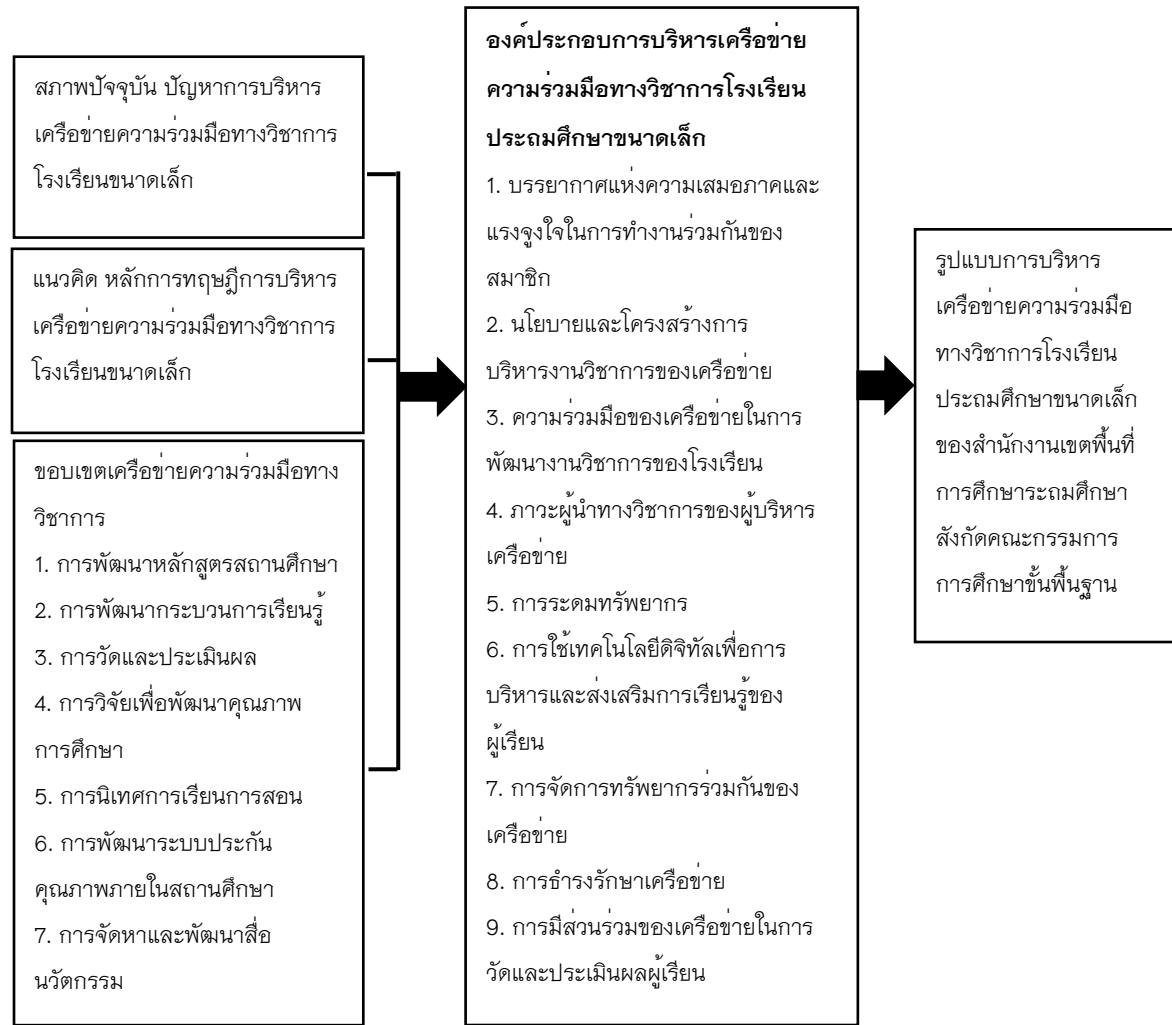
Rodjinda et al. (2019) ได้ให้แนวคิด หลักการทฤษฎีการบริหาร หมายถึง แนวความคิด หรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติได้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อหน่วยงานในองค์กรนั้น ๆ

สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือพบว่า โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความร่วมมือ แต่งานวิจัยที่เป็นลักษณะความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับบริหารวิชาการยังมีน้อย เช่น งานวิจัยเรื่องรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ Buarak, Boutngern & Chavalitthada (2015) และงานวิจัยเรื่องรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล ของ Sornpukde, Chatrupracheewin & Chaemchoy (2016) รวมทั้ง

Nilkaewbowonvit (2016) ได้เสนอแนะไว้ว่าคุณภาพการศึกษาจะสูงขึ้น เขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเครือข่ายทางการบริหาร และยังสอดคล้องกับข้อค้นพบงานวิจัยของ Burasirak (2000) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่าการบริหารจัดการเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธี ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ผู้วิจัยมีแนวคิดของ Runcharoen (2012) การบริหารวิชาการใช้แนวคิดของ The Ministry of Education (2008) การบริหารเครือข่ายใช้แนวคิด Ginawong (2001) การบริหารเครือข่ายความร่วมมือใช้แนวคิดของ Prueksunan (2012) องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ผู้วิจัยบูรณาการองค์ประกอบจากผลการวิจัยของ Mahawong (2016) การพัฒนารูปแบบผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Chanjarain (2010) และการประเมินรูปแบบผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Stufflebeam (2000) จากแนวคิดข้างต้นผู้วิจัยนำมาใช้ในการออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัยดังรูป



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นลักษณะรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้อำนวยการโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง จำนวน 334 คน โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและองค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology)

ขั้นตอนการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เป็นขั้นตอนศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู

2. การศึกษา หลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างเครือข่าย และองค์ประกอบสำคัญของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ 1) แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก 2) แนวคิดที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 3) แนวคิดที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และ 4) แนวคิดที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

3. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

4. สังเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

5. จัดทำเครื่องมือในการวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยการหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

6. เก็บข้อมูลการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1961) กับผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ จำนวนทั้งสิ้น 334 คน

7. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาระดับรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

8. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อหาองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แหล่งข้อมูล ที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย

1. แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แหล่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยจะได้มาจากการกำหนดคุณสมบัติและทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 ท่าน จากหน่วยงานเครือข่ายทางการศึกษาและการวิจัยคือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ท่าน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารทาง

การศึกษา จำนวน 2 ท่าน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์สูงในการบริหารสถานศึกษาและ
เป็นต้นแบบความสำเร็จทางการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 1 ท่าน 4) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการ
ปฏิรูปและการพัฒนานโยบายทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน 5) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัยและประเมินผล
ทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และ 6) ครู ระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 ท่าน

3. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสอบถามการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก มีดังนี้

3.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 5,100 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน
334 คนสำหรับการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลาย ขั้นตอน (Multi – stage
Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แบบสอบถามการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น
แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ท
(Likert, 1961) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า
5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ในการวิเคราะห์
ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1997)

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน โดยใช้
แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็น
สาระสำคัญ แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละรายการ ตามประเด็นที่กำหนด

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบและทดลองรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนการวิจัย

1. สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาภายใต้เครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูวิชาการ ในรายละเอียดของ 1) โครงสร้างขององค์กร 2) แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ แผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (SAR) 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน 4) เครือข่ายความร่วมมือ 5) งานวิชาการ 6) การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 7) สรุปวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา 8) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

2. นำข้อมูลองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ในระยะที่ 1 และจากการศึกษาดูงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จ มาร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. สร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการ Focus group จากผู้เชี่ยวชาญและ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงโดยการกำหนดคุณสมบัติ

4. นำรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปทดลองใช้ในโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางจำนวน 2 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ฉบับที่ 2 แบบตรวจสอบรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การจัดทำร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

1.1. ส่วนนำประกอบด้วย หลักการวัตถุประสงค์และเป้าหมายของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

1.2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และกระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือตามองค์ประกอบ

1.3 ส่วนการนำไปใช้ ประกอบด้วย ปัจจัยสู่ความสำเร็จ และผลที่เกิดขึ้นหลังจากใช้รูปแบบ

2. นำร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่านเพื่อพิจารณาตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

3. ปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

4. นำรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปทดลองใช้ในโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลางจำนวน 2 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2. ติดต่อประสานงานโรงเรียนที่จะทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

3. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยการประชุมผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อชี้แจง ระยะเวลาทดลองใช้จำนวน 1 เดือน

4. นำผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อคิดเห็นจากผู้อำนวยการโรงเรียนและครู เพื่อมาสรุป อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนการวิจัย

1. นำรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 15 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงทำการประเมินรูปแบบ ในประเด็นความเหมาะสม และความเป็นไปได้

2. นำผลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคอร์ท

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำประเด็นเกี่ยวกับกรอบเนื้อหาของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาสร้างแบบประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้

2. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรง (Validity) การใช้ภาษา ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประสานโรงเรียนจำนวน 15 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้อำนวยการโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางจำนวน 15 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบประเมินรูปแบบไปยังโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลางจำนวน 15 โรงเรียน รูปแบบออนไลน์ ประเมินผ่าน Google form

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของ Srisa-ard (2010)

ระยะที่ 4 สร้างคู่มือและประเมินคู่มือรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของคู่มือ

1. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูล รายละเอียดร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ซึ่งมียอดประกอบ 3 ส่วน คือ 1. ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 2. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และกระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการตามองค์ประกอบ 3. ส่วนการนำไปใช้ ประกอบด้วย เงื่อนไขสู่ความสำเร็จและผลที่เกิดขึ้นหลังจากใช้รูปแบบ

2. เลือกเนื้อหาและกิจกรรมเพื่อกำหนดเป็นกรอบโครงสร้างคู่มือรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. สร้างคู่มือรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

4. นำคู่มือรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอคำปรึกษาคำแนะนำ จำนวน 9 ท่าน

5. ปรับปรุงคู่มือรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำคู่มือรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบคุณภาพของคู่มือเพื่อประเมินความเชื่อมั่นตามเนื้อหาจำนวน 9 ท่านโดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเอกสารกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด (IOC: Item objective congruence) ตามวิธีของ Rovinelli & Hambleton (1977)

7. นำคู่มือรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เสนอผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

8. ปรับปรุงคู่มือรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้ถูกต้องเหมาะสม และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเผยแพร่ต่อไป

ผลการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและองค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 ด้าน ได้แก่ 1. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ 2. ปัญหาด้านการเรียนการสอน 3. ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน 4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 5. ปัญหาด้านบุคลากร องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. บรรยากาศแห่งความเสมอภาคและแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันของสมาชิก 2. นโยบายและโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของเครือข่าย 3. ความร่วมมือของเครือข่ายในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน 4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเครือข่าย 5. การระดมทรัพยากร 6. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 7. การจัดการทรัพยากรร่วมกันของเครือข่าย 8. การธำรงรักษาเครือข่าย และ 9. การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการวัดและประเมินผลผู้เรียน

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 2. เพื่อพัฒนารูปแบบและทดลองรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามี 9 องค์ประกอบ ผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่าโดยภาพรวมกลุ่มผู้ทดลองใช้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาและองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ทราบกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบและรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วผู้วิจัยไปศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ แล้วสามารถนำมาวิเคราะห์สร้างเป็นองค์ประกอบหลักจำนวน 9 องค์ประกอบ คือ 1. บรรยากาศแห่งความเสมอภาคและแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันของสมาชิก 2. นโยบายและโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของเครือข่าย 3. ความร่วมมือของเครือข่ายในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน 4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเครือข่าย 5. การระดมทรัพยากร 6. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 7. การจัดการทรัพยากรร่วมกันของเครือข่าย 8. การดำรงรักษาเครือข่าย และ 9. การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานประจำปี 2564 ของ Office of the Basic Education Commission (2021) พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อให้เกิดคุณภาพ ได้กำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการ การดำเนินงาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนรูปแบบการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยได้กำหนดให้มีการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ มีจำนวนเหมาะสมตามความจำเป็น เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมทั่วประเทศ ตลอดจนลดความเหลื่อมล้ำด้านการจัดการศึกษา เป็นการสร้างโรงเรียนให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูที่มีประสิทธิภาพ และทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน ข้อสังเกตจากการวิจัยยังพบว่า เครือข่ายความร่วมมือจะให้การช่วยเหลือในเรื่องการปรึกษาเชิงวิชาการ บุคลากร การพัฒนาการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนการให้บริการด้านสถานที่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สมาชิกในเครือข่ายต้องการขยายเครือข่ายหรือสร้างเครือข่ายกับสถาบันอุดมศึกษามาก เนื่องจากมีความเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาจะสามารถช่วยโรงเรียนได้อย่างมากทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องการพัฒนาวิชาชีพและการบริหารจัดการ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 9 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ Teekaporn (2017) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัด

อุทัยธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารเครือข่ายโดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพในระดับมาก และผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มผู้ทดลองใช้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด Rodjinda et al. (2019) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน และประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วยกระบวนการการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการสร้างเครือข่าย 2) การจัดองค์กรเครือข่ายความร่วมมือ 3) การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ 4) การประเมินผลเครือข่ายความร่วมมือ ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 3) การมีภาวะผู้นำทางวิชาการ 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 5) การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 6) การสื่อสาร 7) การวัดและประเมินผล และ 8) การวิจัยคุณภาพการศึกษา ในส่วนผลประเมินคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า รูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ที่จะนำไปปฏิบัติ Singhathong et al. (2020) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 9 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ วัตถุประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ ลักษณะกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่ายของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่ายของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ บทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ โครงสร้างของเครือข่ายของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ และการบริหารจัดการเครือข่ายของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ แต่ละองค์ประกอบหลักมีองค์ประกอบย่อยทั้งหมด

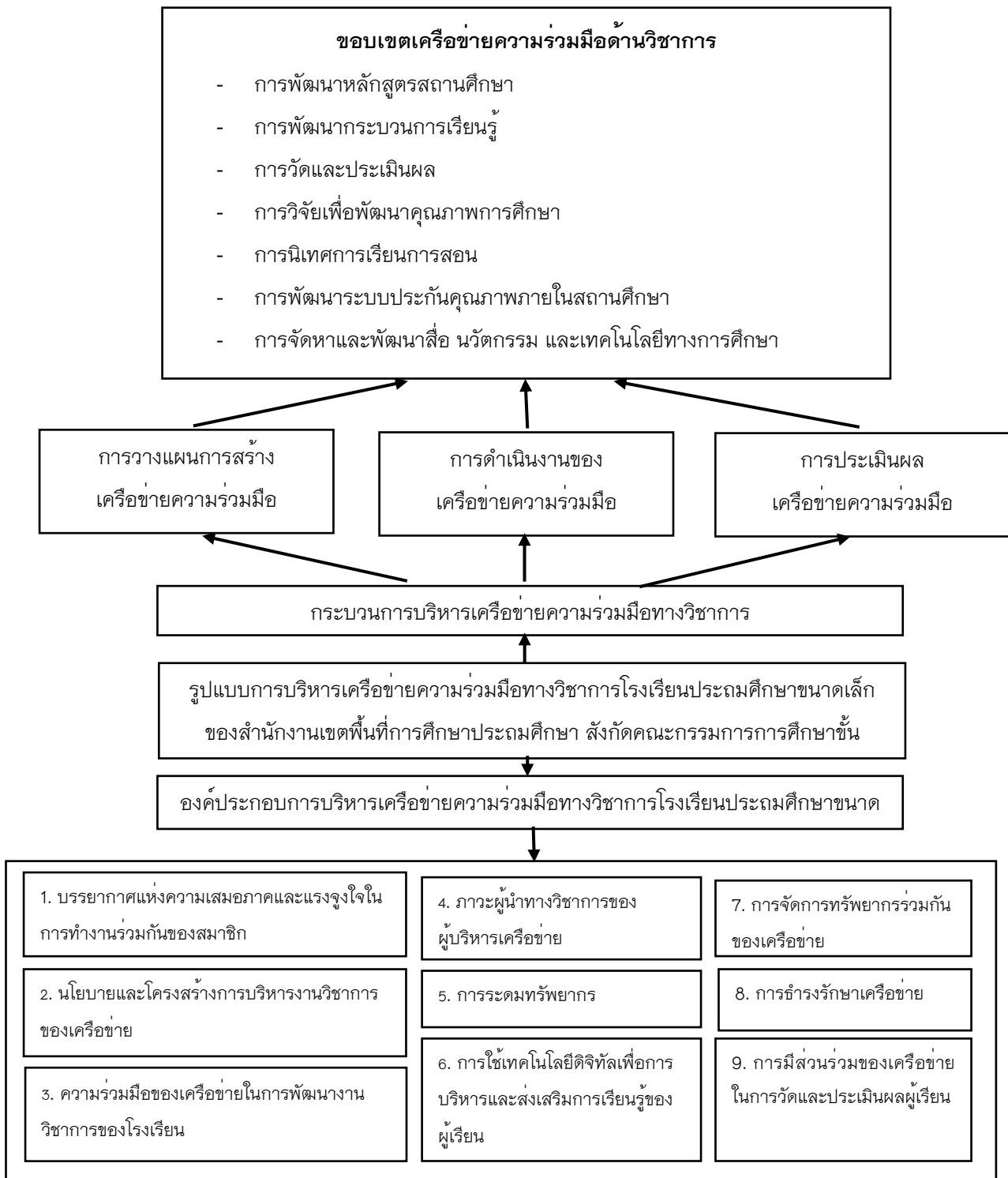
59 องค์ประกอบย่อย 2) ผลการตรวจสอบรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระดับการพัฒนาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Chaleekhrua et al. (2016) ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ภารกิจเครือข่าย 2) วิธีดำเนินการ 3) องค์การดำเนินการ และ 4) การติดตามและประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 9 องค์ประกอบหลัก 84 องค์ประกอบย่อย ของตามกรอบแนวคิดในการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมากและมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่าและทุกองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระบบเครือข่ายโรงเรียนมีความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการจัดองค์กรและเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ซึ่งเครือข่ายสถานศึกษาแต่ละเครือข่ายสถานศึกษาจะประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน มีการสนับสนุนให้เกิดพลังแห่งการช่วยเหลือกันภายใต้การบริหารเครือข่ายด้วยการใช้ความร่วมมือทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูง ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยกำหนดเป็นเป้าหมายและยุทธศาสตร์เครือข่ายความร่วมมือ ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุป

การวิจัยนี้ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามการทบทวนวรรณกรรมที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นมาใหม่ ซึ่งได้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บรรยากาศแห่งความเสมอภาคและแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันของสมาชิก 2) นโยบายและโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของเครือข่าย 3) ความร่วมมือของเครือข่ายในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเครือข่าย 5) การระดมทรัพยากร 6) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 7) การจัดการทรัพยากรร่วมกันของเครือข่าย 8) การธำรงรักษาเครือข่าย และ 9) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการวัดและประเมินผลผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 หน่วยงานทางการศึกษาต้องมีการสร้างเครือข่ายการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงควรพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบไปใช้ทั้งหมดหรืออาจเริ่มต้นจากการนำองค์ประกอบบางองค์ประกอบไปใช้ก่อน โดยดูจากองค์ประกอบที่สำคัญในอันดับแรก

1.2 หน่วยงานทางการศึกษาหรือสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ ควรนำองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกระบวนการวิจัยไปประเมินการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของตนเอง โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แล้วนำไปเชื่อมโยงกับองค์ประกอบย่อยในแต่ละองค์ประกอบหลักกับ จุดแข็งหรือโอกาสของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อปรับปรุงและพัฒนาสู่ความเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีคุณภาพต่อไป

1.3 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แล้วนำไปเชื่อมโยงกับประเด็นในองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบกับจุดแข็งหรือโอกาสของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านวิชาการที่มีคุณภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโดยเครือข่ายโรงเรียนที่ไม่ได้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรมีการนำรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปทดลองใช้ในระยะเวลายาวนาน

References

- Buarak, P., Boutngern, C., & Chavalitthada, S. (2015). Development of Academic Collaboration Network Model of the office of Basic Education Commission's School. In *The 1st National Education Administration Seminar, SWU Educational Administration Journal*, 1(2015), <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/5373/5044>
- Burasirak, S. (2000). *Network Education Administration*. Faculty of Education, Srinakharinwirot University.
- Chaleekhrua, S. Wisalaporn, S., Thapsuwan, S., & Chuanchom, S. (2016). A Development of the Networks Administration Model for the Early Childhood Education School. *Journal of Education and Social Development*, 12(2), 171–181. <http://ojslib3.buu.in.th/index.php/social/article/view/5082/2257>
- Chanjarain, J. (2010). *The development of a total quality management model for private vocational school using benchmarking*. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/20195>
- Ginawong, N. (2001). *Principles of Educational Administration*. Faculty of Education, Naresuan University.
- Konglaem, Y., & Nopparak, S. (2016). The Development of Academic Collaborative Networking Model in Secondary School. *Journal of Education Burapha University*, 27(2), 185–196.
- Likert, S. (1961). *New patterns of management*. McGraw-Hill.
- Mahawong, C. (2016). *Administrative Network Model for Academic Collaboration of Schools in Remote Hillander Areas*. Faculty of Education, Naresuan University.
- Office of the Basic Education Commission. (2021). *Annual Report 2021*. Office of the Basic Education Commission.

- Peregoy, R., & Kroder, S. (2000). Developing Strategies for Networked Education. *Technological Horizon in Education*, 28(1), 48–56.
- Rodjinda, S., Tuntirojanawong, S., Wjitwanna, S., & Ruttanawijit, P. (2019). Development of an Academic Collaborative Networks Administration Model between Schools under Primary Education Service Area Offices in the Upper–Northern Region. *Veridian E–Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 12(1), 1020–1042.
<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/144644/147068>
- Rovinelli, R.J., & Hambleton, R.K. (1977). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion–Referenced Test Item Validity. *Tijdschrift Voor Onderwijs Research*, 2, 49–60.
- Schiller, D. (2006). The potential to upgrade the Thai innovation system by university–industry linkages. *Asian Journal of Technology Innovation*, 14(2), 67–91.
DOI:10.1080/19761597.2006.9668619
- Sergiovanni, T.J. (2001). *The Principalsip: A Reflective Practice Perspective* (2nd ed.). Allyn and Bacon.
- Singhathong, S., Larsen, P.K., Boutngern, C., & Patphol, M. (2020). Development of Academic Cooperation Networking Model of Chalerm Phra Kiat School under the Office of the Basic Education Commission. *Journal of Modern Learning Development*, 5(1), 231–245.
- Sonsagol, W. (2016). *The Development of a Collaborative Networking Model for Educational Quality Assurance in Inclusive Schools under the Primary Educational Service Area Office*. [Doctoral dissertation, Pibulsongkram Rajabhat University].
- Sornpukde, B., Chatrupracheewin, C., & Chaemchoy, S. (2016). Model of a Collaboration Network for The Development of Educational Management of Municipal Schools. *Journal of Education Naresuan University*, 18(4), 99–113.
https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/70960/57616
- Spring, J. (2012). *Education Networks: Power, Wealth Cyberspace, and the Digital Mind*. Routledge.
- Sroykham, J. (2018). *The Development of Academic Collaborative Networks Management Model of Private School in Primary Education Under Office of Commission Private Education in the Northeastern*[Doctoral dissertation, Sakon Nakhon Rajabhat University].
- Stufflebeam, D.L. (2000). The CIPP Model for Evalutaion. In D.L. Stufflebeam, G.F. Madaus, & T. Kellaghan (Eds.), *Evalutaion Models: Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation* (2nd ed.) pp. 280–317. Kluwer Academic.

- Teekaporn, T. (2017). The Development of Participative Management System to Effective Promotion High School cluster at Uthaitani Province. *Journal of Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn*, 12(1), 329–342.
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/vrurdihsjournal/article/view/85232/69016>
- Topping, P.A. (2002). *Managerial leadership*. McGraw–Hill.
- Walker, P., & Martin, E. (1999). Changing Academic Work: Developing the Learning University. *Higher Education* 39(2000), 491–493 <https://doi.org/10.1023/A:1003911200600>
- Welch, M., & Tulbert, B. (2000). Practitioners' Perspectives of Collaboration: A Social Validation and Factor Analysis. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 11(3–4), 357–378. <https://doi.org/10.1080/10474412.2000.9669420>